

Plac Zbawiciela

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy kulturowe Religia

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Znajduje się tu kościół Najświętszego Zbawiciela.

Ciekawostki

Powstał w 1768 jako jeden z placów gwiazdzystych z założenia Saskiego. Krzyżowały się tu Droga Wolska (Nowowiejska) i Marszałkowska. Zwał się wtedy Rotunda od okrągłego placu. Już na przełomie XVIII i XIX wieku plac wybrukowano. W 1820 położono na placu bruk szosowy. Stała tu Czerwona karczma, a obok, w 1878, mieszkał w drewnianej chałupie, Ludwik Waryński. U zbiegu Mokotowskiej i Marszałkowskiej założono szkółki drzew owocowych. W 1880 plac przecięły tory tramwajowe i szybko zaczęło rozwijać się budownictwo. Po wojnie ostał się kościół i 3 kamienice, dopasowano do nich socrealistyczną zabudowę. W latach 60 w jednej z gazet zamieszczono wywiad z dozorcą opiekującym się placem, który mówił, że zawsze stara się dbać o swój plac, a jego marzeniem jest zamieść pl. Świętego Piotra w Watykanie. Pod tekstem zamieszczono jego zdjęcie z miotłą na watykańskim placu, więc marzenie się ziściło.

Stan obecny:

Kościół Najświętszego Zbawiciela. (ul. Marszałkowska 37) XIX w. mieściła się w tym miejscu Czerwona Karczma, jednak w 1901 rozpoczęto budowę kościoła jako wotum wdzięczności dla Zbawiciela na rok 1900. W miejscu zburzonej karczmy abp Wincenty Popiel położył kamień węgielny. Projektantami byli Józef Pius Dziekoński, Ludwik Panczakiewicz i Władysław Żychiewicz. Wnętrza zaprojektował Stefan Szyller, a dekoracje rzeźbiarskie Pius Weloński. Budowę ukończono w 1914, a wnętrza w 1939. Od tyłu, od Marszałkowskiej kościół jest kopią kaplicy wawelskiej, a wieże miały prześcignąć rosyjskie dzwonnice w cerkwiach. W czasie wojny kościół został okradziony i częściowo wysadzony w powietrze, runęła 1 wieża. Przy budowie MDM-u zastanawiano się, czy nie zburzyć również drugiej, żeby nie dominowała nowej Marszałkowskiej, ale ostatecznie odbudowano obie wieże. Po wojnie sprowadzono tu część wyposażenia z Lubiąża. Zniszczone wieże odbudowano dopiero w 1955, kiedy zasłoniły ją wysokie budynki MDMu. W absydzie na tyłach umieszczono

tablicę z napisem łacińskim: Bogu Najlepszeemu Najwyższemu. Dostrzegłszy konieczność wzniesienia w południowej dzielnicy miasta Warszawy nowej świątyni katolickiej, grupa mieszkańców Warszawy, oddanym całym sercem sprawom życia religijnego, postanowiła zbudować w tej części miasta nowy, okazały kościół. W tym celu wybrano w Roku Pańskim 1900 grono ludzi dobrej woli, sprzyjających ze wszelkich miar temu zamiarowi. Byli to: najprzewielebniejszy arcybiskup warszawski Wincenty Popiel, najdostojniejszy biskup sufragan warszawski Kazimierz Ruszkiewicz, jaśnie wielmożny Władysław Seroczyński, wielmożny Henryk Dziewulski, jak również książę Maciej Radziwiłł, jaśnie wielmożny Ludwik Górski, książę Stefan Lubomirski, hrabia Zdzisław Zamoyski, jaśnie wielmożny Eugeniusz Brzeziewicz, hrabia Gustaw Łubieński, Szlachta: Feliks Ćwirko Godycki, Feliks Bobrowski, Bolesław Tomaszewski, Konstanty Wojciechowski, Władysław Gostyński, Władysław Mazurowski, Edward Przeworski oraz szanowni panowie: Józef Dziekoński, Ludwik Panczakiewicz, Władysław Żychniewicz architekti. Dzięki ich staraniom, a zwłaszcza przewielebnego prałata Jana Siemca, proboszcza parafii Świętego Antoniego w Warszawie, została rozpoczęta w Roku pańskim 1901 [budowa] tej świątyni pod wezwaniem Najświętszego Zbawiciela i Roku 1910 szczęśliwie do końca doprowadzona. Dowodem tego znacznie mocniejszym i wymowniejszym niż te słowa wyrte tu dla potomności jest sama budowla kościoła. Pierwszym proboszczem wyznaczonym z polecenia archidiecezji do kierowania nowo powstałą parafią został przewielebny Roman Rembieliński, doktor Świętej Teologii, prałat domowy Jego Świętobliwości, prepozyt dostojnej Kapituły Łowickiej. Na fasadzie figury Giecewicza, szczyty boczne wzorowane na spichlerzach Kazimierza Dolnego, a wieże na Jasnej Górze. Jest to bazylika trójnawowa, z kościołem dolnym i górnym. Wewnątrz zachowała się kaplica św. Ekspedyta. Ołtarz główny jest kopią przedwojennego. Znajdują się tu obrazy Michaela Willmana z XVII w.: Wizja św. Augustyna w kaplicy św. Antoniego Padewskiego, Wizja św. Bernarda w kaplicy MB Częstochowskiej. Umieszczono tu również kopię obrazu MB Częstochowskiej z 1909, koronowanej przez Jana Pawła II 13.06.1999.

Kamienica. W listopadzie 2008 studentka ASP Karina Koziej zamontowała na ścianie kamienicy UCHO, projekt pt. „Miastoszepty”. Ucho wykonano z żywicy epoksydowej i wewnątrz jest nagrywarka i transponder dźwięku. Głośnik jest w klubie Plan B na al. Wyzwolenia i cały czas słycać a to szum miasta, a to kogoś, kto mówi do ucha.

Data nadania nazwy:
